

— *Ga-na-mos! Ga-na-mos!*¹

П'єр Ньєман, стискаючи в долоні рацію, оглядав згори на товп, що спускався бетонними сходами стадіону «Парк де Пренс»². Тисячі розпашілих облич, світлих бейсболік і яскравих шаликів, що утворювали строкатий і знетямлений людський потік. Вибух конфеті. Або ж легіон знавіснілих демонів. І ті самі, протяглі й набридливі, три ноти: «*Ga-na-mos!*»

Ньєман із даху дитячого садка, розміщеного навпроти стадіону, керував діями третьої і четвертої бригад республіканських сил безпеки. Захищені полікарбонатними щитами чоловіки в темно-синіх одностроях і чорних касках покvapно займали свої місця. Класичний метод: по двісті чоловік обабіч кожного виходу й захисна заслона зі спецпризначенців, щоб фанати команд-суперниць не перетнулися, не зблизились, ба навіть не помітили одне одного...

Цього вечора у зв'язку з футбольною зустріччю «Сарагоса» — «Арсенал»³, єдиним матчем за весь рік, коли в Парижі змагалися дві нефранцузькі команди, було мобілізовано понад тисячу чотирьох поліціантів і жандармів, що мали подбати про перевірку

¹ Тут: Перемога! (*існ.*)

² Футбольний стадіон у XVI окрузі Парижа. Заснований як велодром у 1897 році, зараз є домашньою ареною футбольного клубу «Парі Сен-Жермен». Названий на честь місцевості навколо споруди, де у XVIII ст. проходило королівське полювання.

³ Іспанська «Сарагоса» зустрічалася з англійським «Арсеналом» у фіналі Кубка володарів кубків УЄФА сезону 1994/95. Гра завершилася перемогою іспанців із рахунком 2:1 завдяки голу на останніх секундах матчу.

документів, особистий обшук і розмежування сорока тисяч уболівальників, які приїхали з обох країн. Головний комісар поліції П'єр Ньєман був одним із тих, хто відповідав за цю операцію. Діяльність такого ґатунку не належала до його звичних обов'язків, але цей коротко підстрижений поліціант любив такі вправи. Самий лише нагляд, самі лише прямі зіткнення. Жодних протоколів та іншої процесуальної марудності. У певному розумінні він насолоджувався відсутністю формальностей. До того ж комісарові подобався військовий вигляд цієї армії на марші.

Уболівальники дісталися до нижнього ярусу — їх уже було видно між бетонними опорами стадіону, над виходами Н і G. Ньєман поглянув на годинник. За чотири хвилини юрба, вихопившись на вулицю, опиниться зовні. Тоді й виникне ризик прориву поліцейного кордону, бійок і сутичок. Поліціант глибоко вдихнув. Повітря жовтневого вечора бриніло напругою.

Дві хвилини. Ньєман машинально обернувся й побачив віддалік майдан Порт-де-Сен-Клу. Цілковито знелюднілий. Лише струмені трьох фонтанів, наче символи неспокою, здіймалися в темряві. Уздовж проспекту низкою вишикувалися автобуси РСБ¹. Біля них люди вимахували руками, розминаючись. Пристебнуті до пояса каски гойдалися, кийки калатали об стегна. Резервні підрозділи.

Галас наростає. Натовп потрапив у прохід між ґратами з гострого пруття. Ньєман не зміг стримати усміху. Саме цього йому й треба було. Юрмище захвилювалося. Пронизливе гудіння дудок розтигало людський гомін. Від ревіння натовпу двигтіли найдрібніші деталі бетонних перекриттів. «*Ga-na-mos! Ga-na-mos!*» Ньєман натиснув на кнопку передавача і промовив до Жоакена, очільника східної роти: «Говорить Ньєман. Вони виходять. Скеруйте їх до автобусів, на бульвар Мюрата, до паркувань і входів до метро».

¹ Compagnie républicaine de sécurité (CRS) — Республіканські сили безпеки, підрозділ поліції спеціального призначення, найчастіше їх застосовують для протидії масовим безладам.

Зі свого спостережного посту на даху поліціант оцінив ситуацію: із цього боку ймовірність заворушень була мінімальною. Цього вечора перемогли іспанці, а отже їхні фанати були менш небезпечними. Англійці саме покидали стадіон із протилежного боку, крізь виходи А й К, просуваючись у напрямку до Булонської трибуни¹, лігвища диких звірів. Ньєман збирався піти туди глянути, тільки-но переконається, що тут усе гаразд.

Зненацька над натовпом у світлі ліхтарів зблиснула кинута скляна пляшка. Комісар побачив, як здійснюється поліцейський кийок, щільні ряди подаються назад, люди падають. «Жоакене, дідько тебе дери! Притримайте своїх людей», — проревів у рацію Ньєман.

Відтак метнувся до службових сходів і прожогом злетів із дев'ятого поверху. Коли він вискочив на проспект, дві колони поліціантів з РСБ уже надбігли, готові силою вгамувати футбольних хуліганів. Ньєман кинувся навперейми озброєним людям, розмахуючи руками й описуючи ними великі кола. Здійняті догори кийки були вже за кілька метрів від його обличчя, коли праворуч від нього виринув Жоакен у шоломі на голові. Піднявши забороло, він люто скинув на комісара очима:

— Боже мій! Ньємане! Ви геть схибнулися? Ви ж у цивільному, вас зараз...

Але комісар його наче й не чув.

— Що це за хрін, Жоакене? Стримайте своїх людей! Бо інакше за три хвилини ми матимемо тут бійню!

Гладкий червонолиций капітан тяжко дихав. Маленькі вусики, підстрижені за модою початку ХХ століття, тріпотіли від його уривчастого дихання. Рація затріщала: «Усім... усім підрозділам... Усім підрозділам... Булонський поворот... Вулиця Майора Гільбо... У мене... У нас проблеми!» Ньєман зиркнув на Жоакена так, наче це він один був винен у всьому цьому хаосі. Комісарові пальці щосили стиснули рацію: «Говорить

¹ Трибуна, де розміщуються найзатятіші вболівальники французького клубу «Парі Сен-Жермен».

Ньєман. Зараз будемо». Потім, уже спокійнішим тоном, наказав капітанові:

— Я до них. Надішліть туди якомога більше людей. І візьміть ситуацію тут під контроль.

Не чекаючи на відповідь, комісар побіг на пошуки стажиста, що правив йому за водія. Мало не стрибками він перетнув майдан, мимохідь устигши помітити, як офіціанти бару «Де Пренс» поквапно опускають металеві ролети. Повітря було просякнуте тривогою.

Нарешті комісар побачив невисокого брюнета в шкіряній куртці, що притупцював біля чорного седана. Ньєман, вдаривши рукою по капоту, скрикнув:

— Жени на Булонський поворот! Хутчіш!

Наступної миті обидва чоловіки вже сиділи в машині. Автомобіль рвонув із місця так різко, що шини ледве не задиміли. Стажист повернув ліворуч, щоб якомога швидше дістатися виходу К дорогою, звільненою для сил безпеки. Аж тут Ньєманові сяйнула думка.

— Ні, — відсапуючи, видихнув він. — Їдь довкола. Вони рухатимуться нам назустріч.

Машина різко розвернулася, розбризкуючи калюжі, залишені вже готовими до застосування водометами, і понеслася по проспекту Парк-де-Пренс вузьким коридором між сірими автобусами Мобільної гвардії¹. Чоловіки в касках, що бігли в тому самому напрямку, розступалися, не дивлячись на них. Ньєман виставив на дах машини проблісковий маячок. Біля ліцею імені Клода Бернара стажист обігнув кільце й, повернувши ліворуч, підїхав до стадіону з третього боку. За якусь мить вони вже проминули Отейську трибуну.

Побачивши в повітрі перші клуби сльозогінного газу, Ньєман зрозумів, що не помилився: сутичка дісталася вже майдану Європи.

¹ Військове формування, створене в 1868 році для захисту фортифікаційних споруд, а також для підтримання внутрішнього порядку.

Автомобіль розітнув білясту запону й змушений був різко загальмувати, щоб не наїхати на перших постраждалих, які чимдуж утікали з поля бою. Битва розгорталася вже перед президентською трибуною. Чоловіки в краватках, жінки в блискучому вбранні бігли, загинаючись, а по їхніх обличчях текли сльози. Одні шукали можливості видобутися до бічних вулиць, інші, навпаки, підіймалися назад сходами до входів на стадіон.

Ньєман вискочив із машини. На майдані вже точилася запекла й безладна бійка. У скупченні людей насилу можна було розрізнити яскраві кольори фанатів англійської команди й темні силуети бійців РСБ. Деякі з поліціантів — наче закривавлені слимаки — повзали по асфальту, тимчасом як інші стояли віддалік і не наважувалися застосувати зброю з гумовими кулями, щоб не зачепити своїх поранених товаришів.

Комісар зняв окуляри й затулив обличчя шийною хусткою. Потім підбіг до найближчого поліціанта й вихопив у нього кийок, махнувши перед обличчям своїм триколіровим посвідченням. Чоловік спантеличено лишився стояти; прозоре забороло його каски запітніло.

П'єр Ньєман побіг до бійців. Фанати «Арсенала» билися кулаками, арматурою, шипованими бутсами, поліціанти з РСБ відбивалися, відступаючи й намагаючись прикрити щитами своїх уже повалених на землю товаришів. Сплетені докупи тіла, роз'юшені обличчя, розтриті об асфальт щелепи. Палиці піднімалися й опускалися, вигинаючись від сили ударів.

Комісар стрибнув у вир колотнечі.

Він роздавав удари направо й наліво, гамселив кулаками й кийком. Збив із ніг якогось здорованя й заходився садити йому по ребрах, у живіт, по обличчю. Зненацька прийшов удар ногою справа, який він ледве встиг відбити. Ньєман, заревівши, випростався й ледве не зламав палицю об шию напасника. Кров кинулась йому в голову, у роті заніміло від металічного присмаку. Більше він не думав нічого, не відчував нічого. Він знав тільки одне: це справжня війна.

Раптом комісар побачив дивну сцену. Метрів за сто від нього чоловік у цивільному, геть потовчений, відбивався від двох хуліганів, які тримали його. Ньєман зауважив кров на обличчі вболівальника й те, з якою ненавистю методично завдавали йому ударів двоє інших. Наступної секунди Ньєман усе збагнув: на куртках пораненого та двох напасників були емблеми ворожих команд.

Фанатські порахунки.

Цієї самої миті чоловікові вдалося вихопитися з рук своїх мучителів і він побіг, рятуючись від них, у напрямку бічної вулиці Нунжессер-е-Колі. Двоє хуліганів пустилися навздогін. Ньєман відкинув кийок, розштовхав людей і кинувся за ними.

Почалася гонитва.

Ньєман біг тихою вуличкою, дихаючи розмірено й скорочуючи відстань до двох переслідувачів, які своєю чергою наганяли жертву.

Вони повернули праворуч і невдовзі опинилися біля басейну «Молітор», повністю обнесеного муром. Ось тут мерзотникам і вдалося спіймати нещасного. Коли в полі зору Ньємана опинився майдан Порт-Молітор, під яким ішла паризька кільцева дорога, бульвар Периферік, поліціант не повірив своїм очам: один із напасників вихопив довгий ніж.

У зелено-синьому світлі вуличних ліхтарів Ньєман побачив, як лезо кільका разів угородилося в чоловіка, який упав навколішки, здрігаючись від кожного удару. Напасники підняли тіло й перекинули через поручні вниз.

— Ні! — закричав поліціант, вихоплюючи револьвер.

Спершись на якусь машину, він лівою рукою обхопив праву, що вже тримала руків'я зброї, затамував віддих і прицілився. Перший постріл. Схибив. Убивця з ножем здивовано обернувся. Другий постріл. Знову невлучно.

Ньєман побіг, стискаючи зброю в руці біля стегна, готовий до бійки. Його тіпало від люті: це ж треба таке — двічі не влучити в ціль без окулярів! Нарешті він вибіг на міст. Чоловік із ножем кинувся в кущі, що росли вздовж кільцевої дороги. Його спільник, розгубившись, завмер на місці. Комісар збив його з ніг

ударом руків'я по шиї, схопив за волосся й поволік до стовпа з дорожнім знаком. Однією рукою прикував чоловіка. І тільки тоді перехилився через поручні й поглянув униз.

Тіло вбитого упало на шосе, і кілька машин переїхали його, перш ніж загальмували, утворивши величезний хаотичний за-тор. Машини зіштовхувалися, розбиваючись одна об одну, а над усім цим безладом розляглося несамовите ревіння клаксонів. У світлі фар Ньєман побачив, як один із водіїв нетвердим кроком ходить коло свого авто, тримаючись за обличчя.

Комісар скинув поглядом обік шосе й помітив яскраву нару-кавну пов'язку вбивці, що зникав у гущавині листя. Ньєман негайно рушив за ним, ховаючи револьвер до кобури.

Утікаючи поміж деревами, убивця раз по раз озирався. Поліціант не крився: нехай негідник знає, що головний комісар поліції П'єр Ньєман спустить із нього три шкури. Несподівано злочинець зник за пагорком. Звуки кроків посипаною жор-ствою алейкою підказали Ньєманові напрям: Отейський оран-жерейний сад¹.

Комісар побіг туди. Сіре паркове каміння зблискувало в ніч-ній темряві. Минаючи оранжереї, Ньєман помітив постать, що дерлася на мур. Він кинувся за нею і, перелізши на другий бік, опинився на кортах «Ролан Гарроса»².

Ґратовані хвіртки не були замкнуті, і вбивця безперешкодно перебігав із корту на корт. Ньєман розчохнув хвіртку, залетів на червоний ґрунтовий майданчик і перестрибнув через пер-шу сітку. Метрів за п'ятдесят від нього втікач сповільнився, ви-являючи вже ознаки втоми. Він ледве здолав перескочити

¹ Сад у Булонському лісі є структурним підрозділом Паризького ботаніч-ного саду. Заснований у 1898 році Жаном Камілем Форміже, він спершу називався «Муніципальна флористика» й використовувався для масово-го вирощування квітів для потреб міста.

² Тенісний комплекс, розміщений у XVI окрузі Парижа, на краю Булонсько-го лісу. Побудований у 1927 році, названий на честь французького авіа-тора Ролана Гарроса. Щороку тут відбувається Відкритий чемпіонат Франції з тенісу — один із турнірів Великого шолома.

чергову сітку й побіг сходами вгору поміж сидіннями. Його переслідувач, натомість, здіймався легко, пружно, ледве чи й засапавшись. Ньєман був уже за кілька метрів, коли тінь, діставшись верхівки трибуни, шугнула вниз, у порожнечу.

Утікач упав на дах якогось будинку й миттю зник із очей, зіскочивши з іншого боку. Комісар відступив на кілька кроків, щоб розбігтися, а відтак стрибнув і собі. Він приземлився на посипаний жорствою плесканий дах. Унизу був газон, дерева. Довкола стояла тиша.

Ані сліду вбивці.

Поліціант зістрибнув із даху й покотився по вологій траві. У втікача було тільки дві можливості сховатися: головна будівля, з даху якої він щойно спустився, чи простора дерев'яна споруда в глибині саду. Ньєман дістав із кобури свій «MR-73»¹ і пригнувся спиною до дверей позаду себе. Ті вільно відчинилися.

Комісар ступив кілька кроків досередини й завмер, ошелешений. Він опинився в облицьованому мармуром вестибюлі, де здіймалася кругла кам'яна плита з вирізьбленими на ній невідомими йому літерами. Позолочені сходи вели на горішні поверхи, гублячись у п'їтмі. У півтемряві червоніли велюрові запови, зблискували розкішні вази... Ньєман збагнув, що потрапив до якогось азійського посольства.

Раптом знадвору почувся якийсь шум. Убивця був у іншому будинку. Поліціант перетнув парк по газону й дістався дощаної будівлі. Двері досі гойдалися на завісах. Ньєман — ще одна тінь у темряві приміщення — прослизнув досередини. Морок, немов під дією чар, став іще щільнішим. Споруда виявилася стайнею, розділеною на стійла з різьбленими стінками й дверцятами, де стояли низькорослі коники з коротко підстриженими гривами.

Коні нервово здригалися. У повітрі миготіла солома. П'єр Ньєман рушив уперед, тримаючи зброю наготові. Він минув

¹ «Манюрен MR-73» (фр. *Manurhin MR 73*) — шестизарядний револьвер французького виробництва, розроблений спеціально для потреб Національної поліції та жандармерії.